

Андрій Лисенко
(Переяслав-Хмельницький)

«ШЛЯХ У РЕВОЛЮЦІЮ» ПИЛИПА КУЗЬМОВИЧА МИРОНОВА

У статті, на основі комплексу залучених джерел та літератури, здійснена спроба дослідити причини переходу на бік радянської влади одного з відомих донських командирів П.К. Миронова. Можна прийти до висновку, що проблемність його перебування на посаді одного з командирів «червоного» донського козацтва була прямо пов'язана зі значним авторитетом на Дону та позицією голови Реввійськради Л. Троцького. Досліджені певні факти з особистого життя опального червоного командира.

Мета дослідження полягає у тому, щоб на основі вивчення наукових публікацій зробити комплексний аналіз, з'ясувати концептуальну спрямованість цього пласту інформації. Стаття написана в руслі сучасних підходів до аналізу історіографічних джерел і базується на засадах історизму, об'єктивності, системності, плюралізму. Враховуючи специфіку дослідження, у процесі його підготовки використано загальнонаукові методи (аналізу і синтезу), історичні (проблемно-хронологічний), а також міждисциплінарні (соціоісторичні та воєнно-історичні).

Ключові слова: Донський округ, козацький полк, червоний командир, військовий старшина, козаке коло.

Особа одного із легендарних червоних командирів часів громадянської війни першої чверті ХХ ст. донського козака Пилипа Кузьмовича Миронова тривалий час викликала інтерес дослідників даної епохи. Серед них можемо назвати М. Янчевського [31, 32], П. Чернопицького [29, 30], А. Венкова [4] тощо. Цікавість цієї постаті можна пояснити неоднозначною позицією П. Миронова у 1917-1921 рр. Підтримавши спочатку радянську владу, П. Миронов кілька разів викликав гнів голови Реввійськради Л. Троцького, кілька разів порушував прямі накази радянського військового командування і, нарешті, заарештований та ув'язнений у Бутирській в'язниці, за невияснених обставин був убитий охоронцем.

У статті ми спробували прослідкувати життєвий шлях легендарного донського командира Червоної армії від часу його народження до початку збройного протистояння між прихильниками «червоної» та «білої» ідей.

Пилип Кузьмович Миронов – командувач червоної 2-ї кінної армії, кавалер усіх георгієвських нагород, із золотою зброєю включно; дослужився до звання військового старшини (підполковника) та посади командира полку. Під час громадянської війни відмовився від дарованого йому дворянства та військових чинів, воював на боці комуністів. У 1921 р. за доносом агента ЧК був заарештований, звинувачений у підготовці контрреволюційного повстання на Дону та був убитий охоронцем, за офіційною версією, на подвір'ї Бутирської в'язниці. У 1960 р. реабілітований Військовою колегією Верховного суду за відсутністю складу злочину.

Відомості про народження П. Миронова можна знайти в роботі Є. Лосева [21]. Пилип Кузьмович Миронов народився 14 (27) жовтня 1872 р. на хуторі Буєрак-Сенюткін, станиці Усть-Медведицька Обл. Війська Донського (нині – м. Серафимович Волгоградської обл.). Закінчив церковно-приходську школу та два класи Усть-Медведицької гімназії. Батько майбутнього героя громадянської війни – Кузьма Фролович займався доставкою води з Дону для жителів верхніх «куренив». Піти на підробітки його змушували розміри земельного наділу, що не давали можливості забезпечити сім'ю. Саме з цієї ж причини родина Миронових покинула і свій родовий хутір [21, с. 18].

До того ж Пилип повинен був проходити й обов'язкову військову службу, тобто власний рахунок молодий козак був зобов'язаний придбати собі коня (який би відповідав статутним військовим вимогам), зброю, обмундирування. Спеціальна комісія, що у кінці XIX ст. підрахувала такі витрати, прийшла до висновку, що лише кожна п'ята козацька родина могла спорядити свого сина на службу без надлишкового навантаження на домашнє господарство. Натомість, кожен другий змушений був робити це з відчутними для себе проблемами та беручи позики. Частина небагатих козаків була змушена звертатися з проханням про фінансову допомогу до станичного сходу, що серед козаків вважалося не зовсім почесним, як зазначав відомий російський дослідник А. Венков [4, с. 138].

Молодого Пилипа Миронова, який пізніше склав екстерном екзамен за весь курс гімназії, визначили писарем до станичного отамана. Пізніше він вступив до Новочеркаського юнкерського училища, яке закінчив у 1898 р. За чотири роки служби (у 1902 р.) Миронов вислужив собі чин хорунжого, що прирівнювався до армійського прапорщика, а у 1903 р. був обраний станичним отаманом у станиці Роспопинській.

Як зазначає Є. Лосев у своєму дослідженні життєвого шляху П. Миронова, з початком російсько-японської війни у січні 1904 р., 32-річний хорунжий пішов добровольцем у діючу армію. Незабаром отримав у командування сотню 26-го Донського полку. У березні 1905 р. він, командуючи загonom у 200 шабель, сприяв піхотним частинам і зумів захопити полонених і секретні оперативні документи. За цю операцію отримав схвальну телеграму від головнокомандувача [21, с. 51-54].

Загалом за російсько-японську війну П. Миронов був нагороджений: орденами Святої Анни 3 та 4 ступенів, орденом Святого Станіслава 3 ступеня з мечами та бантом, орденом Святого Володимира 4 ступеня з мечами та бантом і отримав чин підсавула. Весь комплекс нагород, які отримав П. Миронов за участь у російсько-японській війні, гарантував йому право на отримання дворянства та подальшу успішну кар'єру. Проте він не скористався перспективами, що відкривалися перед ним [21, с. 37].

Коли козачі частини поверталися додому на залізничній станції у м. Уфі відбувся інцидент, у якому взяв участь і П. Миронов: залізничний ешелон застряг на станції, на якій бастували робітники, вимагаючи відміни смертного вироку учаснику революційних подій 1905 р. – інженеру Соколову. Козаки вимагали негайної відправки додому та, підтримуючи позицію П. Миронова, приєдналися до робітників і адміністрація Уфи була змушена помилувати інженера. Однак, скоріше за все, саме тоді в особовій справі підсавула з'явився запис про наявність проблем із політичною благонадійністю, про що згадують у своїх розвідках дослідники біографії П. Миронова [17, с. 9].

Загальновідомо, що під час народних заворушень уряд царської Росії для їхнього придушення часто використовував саме козачі підрозділи. Багатьом козакам не подобалася відведена для них роль. Сам П. Миронов їздив станицями Верхнього Дону, агітуючи козаків відмовитися від ганебної служби щодо підтримання внутрішнього порядку в імперії Романових і закликав чинити опір мобілізаціям на виконання поліцейської служби. 18 червня 1906 р. козацьке коло в Усть-Медведицькій станиці відмовилося від несення поліцейської служби. На користь такого рішення енергійно виступив і П. Миронов, після чого йому разом із студентом Агеевим і дияконом Бурикіним було доручено відвезти колективне рішення у Державну Думу I скликання. У Петербурзі депутату від козаків вдалося виступити на засіданні Думи, де П. Миронов серед іншого заявив: «...Козаки Усть-Медведицького округу відмовляються від служби, пов'язаної з придушенням робітничо-селянських хвилювань...» [17, с. 10-11].

За відомостями М. Донецького, на зворотньому шляху П. Миронова та його супутників заарештували у Новочеркаську. У відповідь новий козачий сход Усть-Медведицького округу оголосив окружного отамана заручником і зажадав звільнення заарештованих. Влада була змушена піти на поступки – мобілізація усть-медведицьких козаків на поліцейську службу була відмінена [7].

Восени 1906 р. П. Миронов постав перед судом, який позбавив його офіцерського звання «за дії, що ганьблять звання офіцера». Більше того, П. Миронова відрахували зі складу Війська Донського. Він повернувся до своєї станиці та зайнявся сільським господарством. Маючи незначний земельний наділ Пилип відновив справу свого батька: зайнявся забезпеченням водою жителів горішніх вулиць станиці Усть-Медведицької. Загалом, це була не дуже поважна праця, але свого авторитету серед козаків П. Миронов не втратив, про це засвідчили наступні події [7, с. 24].

У 1910 р. під час хвилювань через малоземелля козаків Хоперського, Усть-Медведицького та Верхньо-Донського округів, яких зібрало на табірні збори керівництво Донської області, вочевидь побоюючись негативного впливу П. Миронова на малоземельне козацтво Верхнього Дону, призначило його на посаду начальника земельного столу обласного управління. Знаходячись на цій посаді, П. Миронов розробив проект про урівняння земельних паїв козаків Верхнього та Нижнього Дону (на Нижньому Дону козачий пай складав, у середньому, 25-30 дес., а на Верхньому Дону – 2-4 десятини) та про наділення землею іногородніх селян. Біля управління Донським округом традиційно знаходилися представники Нижнього Дону і, відповідно, вони й захищали інтереси свого регіону. Російська історія знала багато прикладів, коли протистояння між козаками виливалися у збройне протистояння. Подібна вибухонебезпечна ситуація почала складатися і в досліджуваній період. У проекті майбутнього червоного командира передбачалося зрівняти розміри наділів для козацьких родин Верхнього та Нижнього Дону, про що свідчить А. Козлов [16, с. 13]. Однак реалізувати план П. Миронову не вдалося, пізніше, зігравши на цих же бажаннях збіднілого населення, до влади прийшли більшовики. Однак їхній експеримент щодо зрівнювання закінчився катастрофічним одержавленням та не баченими в історії репресіями по відношенню до власного народу. У 1912 р. П. Миронов отримав нове призначення: помічника наглядача рибних промислів у місцях, заборонених для вилову.

А. Козлов стверджує, що окрім козаків сільське населення Дону складало так звані корінні селяни та іногородні. До поняття «корінних» селян належали селяни, які оселилися на землях Війська Донського до 1861 р. Ця категорія складала 28, 5% населення, яка при цьому володіла 3,8% землі (у середньому по 1, 25 десятин на особу). Більшість представників цієї групи проживали у прикордонних округах Дону.

Найбільш злиденними, у майновому відношенні були іногородні – селяни, що з'явилися у Донській області після 1861 р. в пошуках заробітків. Зазвичай, вони не мали власної землі та не вважалися повноправними жителями; вони або орендували земельні наділи у козаків, або наймалися батраками у козачі господарства. І власної, і орендованої землі у них нараховувалося в середньому по 0, 06 десятин на душу.

З 15 млн. десятин донської землі 12 мільйонів були власністю Війська Донського, біля 1 млн. – власністю поміщиків (найбільш значними їхні володіння були у Таганрозькому та Донецькому округах), трохи більше, 0,5 млн. десятин – власністю корінних селян, 1,5 млн. десятин поділялося між усіма іншими категоріями [16, с. 20-21].

Порівняно незначна питома вага поміщицького землеволодіння на Дону означала, що рівний переділ земель, якого вимагали та в якому були зацікавлені і іногородні, і корінні селяни, і малоземельні козаки Верхнього Дону безперечно болісно вдарить по заможному козацтву Нижнього Дону. Як показали подальші події, селянська боротьба за землю у Донській області ставала боротьбою селян проти козаків, а форми цієї боротьби та її запеклість повністю залежали від позиції та бажання йти на поступки козаків Нижнього Дону.

З початком Першої світової війни П. Миронов подав заяву з проханням відправити його на фронт у будь-якому званні. У жовтні 1914 р. йому повідомили про повернення звання підосавула та про зарахування до діючої армії. Уже через місяць за особливо цінні розвідувальні дані про ворога для штабу 3-ї Донської козачої дивізії, здобуті П. Мироновим особисто у березні 1915 р., його нагородили вищою військовою нагородою – Георгієвською зброєю та присвоїли звання осавула. У наказі по 3-й Козачій кавалерійській дивізії, якою

командував князь Долгоруков, зазначалося: «Після схвалення Думою, командувач 3-ї армії нагородив Георгієвською зброєю Миронова Пилипа за те, що він, будучи у званні підсавула та перебуваючи у 30-му донському козакому полку з 6 по 12 листопада 1914 р., командуючи розвідувальною сотнею у районі Бартфельд-Змієв, із боями здобув важливі відомості про розташування та рух противника, чим надав незамінну допомогу для успіху наших військ» [5, с. 76-77]. Станом на січень 1916 р. П. Миронов був підвищений до військового старшини, а за мужність і героїзм нагороджений чотирма орденами і отримав чин військового старшини, ставши помічником командира 32-го Донського козачого полку зі стройової частини. Проводжаючи П. Миронова з 30 кавалерійського полку, генерал-майор Неклюдов написав схвальну характеристику, в якій серед іншого значилося: «Військовий старшина Миронов рапортом від 22 березня цього року № 84 доповів, що він цього ж числа здав 6-ту сотню осавулу Кожанову та вибув до нового місця проходження служби, до 32 Донського козачого полку. За своє коротке командування полком я встиг побачити та оцінити військового старшину Миронова як відмінного командира сотні та офіцера, що чудово знає свою справу, який має значний досвід двох воєн: російсько-японської та нинішньої. Дуже шкодую, що не довелося мені більше спільно з ним попрацювати, але надзвичайно радію, що нове призначення у 32 полк на посаду помічника командира полку відкриє його розуму, знанням та досвіду більш широкі обрії для застосування і дасть йому можливість краще виявити свою ініціативу та енергію, якої у військового старшини Миронова так багато. Від душі поздоровляю свого товариша, командира 32 полку полковника Ружейнікова з таким чудовим помічником. З глибоким сумом прощаюся з військовим старшиною Мироновим, щиро бажаю йому кращого в новій службовій обстановці. Командир 30-го Донського козачого полку генерал-майор Неклюдов» [5, с. 81].

У грудні 1917 р. полк П. Миронова отримав наказ навести лад у м. Олександрівську, де про взяття влади до своїх рук проголосила місцева рада робітничих депутатів. Козаки влаштували мітинг, позбавили командира полку Моргунова командування, передавши його функції П. Миронову та прибули до Олександрівська. Там козаки П. Миронова побраталися з робітниками та допомогли їм відбити вірні режиму частини, що йшли на придушення виступу [13, с. 119]. Після цього козаки відбули по домівках.

Цей період був складним для П. Миронова ще й з тієї причини, що йому необхідно було визначитися зі своїми політичними симпатіями. Величезна кількість політичних партій пропонували свої політичні програми, але найбільшу прихильність козачого офіцера отримала позиція більшовицької партії. Біографи П. Миронова стверджують, що «підкупили» того простота та чіткість планів, викладених В. Леніним у його квітневих тезах: негайне припинення світової війни, переведення державного чиновництва на виборний принцип, за умови, що їхня платня не буде перевищувати заробітної плати кваліфікованого робітника, негайна передача усього земельного фонду до рук тих, хто цю землю обробляє [21, с. 49-51].

У ході боїв П. Миронов втратив свого старшого сина – Никодима, сам отримав поранення і після недовготривалого перебування у шпиталі виїхав на лікування до своєї станиці. У січні 1917 р. було зафіксоване його звернення до козаків Усть-Медведицького округу, в якому автор викладав власне розуміння соціалізму та основних програмових засад різних політичних партій Росії: «Загалом, соціалізм прагне до добра, досконалості, прогресу, рівності, він шукає домінування правосуддя, розуму та свободи. До цієї загальної мети соціалістичні партії йдуть різними дорогами. Партія народних соціалістів говорить, що «і землю, і волю, і права народу остаточно ми дамо через 50 років». Партія правих соціалістів-революціонерів – через 35 років. Партія лівих есерів – через 20 років. Партія соціал-демократів-меншовиків – через 10 років. А партія соціал-демократів-більшовиків говорить: «йдіть ви всі з вашими обіцянками до всіх чортів. І земля, і воля, і права народу – негайно, але не завтра і не через 10, 20, 35 і 50 років» [5, с. 92].

Довідавшись про перемогу лютневої революції в Петрограді, П. Миронов організував у своїй Усть-Медведицькій станиці демонстрацію на честь цієї події та нового Тимчасового

уряду Росії. Але станичний отаман був налаштований промонархічно і за його наполяганням П. Миронова визнали придатним для подальшого несення військової служби, тому уже через три дні П. Миронов виїхав у свій 32-ий козачий полк. Після прибуття на місце несення служби П. Миронов негайно вступив у конфлікт з командиром полку – монархістом, полковником Ружейниковим: полковник був змушений залишити командування полком, але й П. Миронова відправили назад, на Дон, доліковувати свої рани.

14-23 травня 1917 р. у донській столиці, м. Новочеркаську, відбувся перший обласний Донський селянський з'їзд. Найбільш чітко позицію козачої верхівки у своєму виступі виклав М. Богаєвський – директор гімназії та майбутній замісник військового отамана О. Каледіна, який попередив донське селянство утриматися від зазіхань на власність козачого майна та маєтностей, пояснюючи свою позицію різницею інтересів між двома станами. За словами сучасних російських істориків В. Данілова та М. Тархова, саме з таких промов і реакції на них селянського населення, що проживало на козачих територіях, виникла підтримка розкозачування 1919 р. донським селянством [5, с. 101].

Проти вищевикладеної дискримінаційної позиції верхівки донського козацтва виступив П. Миронов. Ще на початку травня 1917 р., виступаючи на мітингу в своїй станиці, він заявив про відсутність на Дону самих понять «козаки» та «селяни» та появу нової спільноти – громадян, із рівними в усьому правами [9, с. 182].

26 травня 1917 р. у Новочеркаську розпочало роботу Велике козацьке Коло. Хоча П. Миронова й не обрали його делегатом, однак він з'явився у козачій столиці з метою доведення до відома Кола політичної позиції козаків 32-го полку. У своєму виступі він запропонував конфіскувати великі земельні наділи вищих козачих офіцерів і донських чиновників, поділити ці землі між малоземельним козацтвом. Проте Коло не підтримало пропозиції П. Миронова; натомість військовим донським отаманом був обраний О. Каледін, а його замісником М. Богаєвський [9, с. 183].

Ми можемо припустити, що коли б П. Миронов мав більше політичного досвіду та був обізнанішим у політичному житті Росії, він навряд чи так швидко й активно підтримав позицію лєнінської партії. Адже те, що він прийняв за кінцеву мету революційних змін, для більшовиків було лише тактичним маневром – намаганням отримати підтримку широких прошарків селянства у боротьбі за владу. Більше того, П. Миронов, скоріше за все, не здогадувався про прийнятий 19 лютого 1918 р., без надлишкового розголосу, декрету «Про соціалізацію землі» [6, с. 20], який передбачав подальший розвиток колективної системи землеробства за рахунок індивідуальних наділів з метою утвердження соціалістичної економіки, як основний напрямок державної політики.

Таким чином, можемо прослідкувати непростий шлях одного з військових лідерів Донської області – П. Миронова – у громадянській війні першої чверті ХХ ст.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Берз Л.И. Героические годы. Октябрьская революция и гражданская война на Дону: Исторический очерк / Л.И. Берз, К.А. Хмелевский. – Ростов на Дону, 1964. – 175 с.
2. Борьба за власть Советов на Дону. – Ростов на Дону, 1957. – 281 с.
3. Брызгалова И.Г. Разработка земского самоуправления в казачьих районах Дона, Кубани и Терек после февраля 1917 г. Проблемы казачьего возрождения: Сб. науч. статей / И.Г. Брызгалова; [отв. ред. А.И. Козлов]. – Ч. 2. – Ростов на Дону, 1996. – С. 54-69.
4. Венков А.В. Донское казачество в гражданской войне / А.В. Венков; [отв. ред. д-р ист.наук А.И. Козлов]. – Ростов на Дону: Изд-во Рост.ун-та, 1992. – 286 с.
5. Данилов В. Введение / В. Данилов, Н. Тархова // Филипп Миронов (Тихий Дон в 1917 - 1921 гг.). Документы и материалы. – М., 1997. – 384 с.
6. Декреты Советской власти. Т. 1. – М., 1957. – 184 с.
7. Донецкий М. Донское казачество / М. Донецкий. – Ростов на Дону, 1926. – 149 с.

8. За власть Советов. Сб. восп. П. Чкалов. – М., 1957. – С. 145-167.
9. Звездова Н.В. Проблема власти на Дону. В чем она состояла и как была разрешена в 1917 г.? Донская история в вопросах и ответах / Н.В. Звездова; [под ред. Е.И. Дулимова и С.А. Кислицына]. – Ростов на Дону, 1997. – Т.1. – С. 180-185.
10. Земля в судьбах донского казака: Собрание историко-правовых актов. 1704-1919 гг. / Сост.Н. Коршиков. – Ростов на Дону, 1998. – 345 с.
11. Иванова Н.А. Казачество в составе населения России (конец XIX – начало XX вв.) / Н.А. Иванова, В.П. Желтова // Тезисы докладов междунауч. конф. «Казачество в истории России». – Краснодар, 1993. – С. 55-58.
12. Казачий Дон: очерки истории / Науч. ред. А.П. Скорик. – Ростов на Дону, 1995. – Ч.1. – 317 с.
13. Кириенко Ю.К. Революция и донское казачество (февраль-октябрь 1917 г.) / Ю.К. Кириенко; [отв. ред. А.И. Козлов]. – Ростов на Дону, 1988. – 253 с.
14. Кожанов А.П. О возрождении казачества. Проблемы казачьего возрождения: Сб. науч. ст. / А.П. Кожанов; [отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов]. – Ростов на Дону: Логос, 1996. – Ч.1. – С. 42-45.
15. Козлов А.И. Актуальность проблем истории казачества. Проблемы истории казачества XVI-XX вв. / Отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов. – Ростов на Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1995. – С. 4-19.
16. Козлов А.И. На историческом повороте / А.И. Козлов. – Ростов на Дону, 1977. – 283 с.
17. Козлов А.И. Социально-экономические, политические отношения и классовая борьба на юго-востоке Европейской России накануне Октября: автореф. дис. ... д-ра ист. наук / А.И. Козлов. – Ростов на Дону, 1978. – 52 с.
18. Кондрашенко О.В. Особенности политического развития Всевеликого Войска Донского в 1918 г. Проблемы казачьего возрождения: Сб. науч. ст. / О.В. Кондрашенко; [отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов]. – Ростов на Дону: НМЦ «Логос», 1996. – С. 65-70.
19. Королев В.Н. Донские казачьи традиции: от какого наследства мы отказались... Проблемы истории казачества XVI-XX вв. / В.Н. Королев; [отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов]. – Ростов на Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1995. – С. 169-171.
20. Кураев В.Д. К вопросу о возрождении казачества... Проблемы казачьего возрождения: Сб. науч. ст. / В.Д. Кураев; [отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов]. – Ростов на Дону: НМЦ «Логос», 1996. – Ч.1. – С. 34-41.
21. Лосев Е.Ф. Миронов / Е. Лосев. – М.: Молодая гвардия, 1991. – 430 с.
22. Мэрфи А.Б. О донском восстании в марте – июне 1919 г. Возрождение казачества: история и современность: Материалы к V Всероссийской (международной) научной конференции / А.Б. Мэрфи. – Новочеркасск, 1994. – С. 81-85.
23. Народы России. Энциклопедия. – М., 1994. – 467 с.
24. Сафонов Д.А. Казачество в революции и гражданской войне 1917-1922 / Д.А. Сафонов // Мир истории. – М., 2001. – № 6. – С. 5-19.
25. Советская деревня глазами ВЧК-ОГПУ-НКВД. 1918-1939. Док-ты и мат-лы. В 4-х тт. – Т. 1: 1918–1922 гг.). – М., 1998. – 604 с.
26. Трут В.П. Высшие органы казачьего управления на Дону весной-летом 1917 г. / В.П. Трут // Проблемы правового и политического регулирования казачьего движения: история и современность / Под ред. В.Ф. Хижнякова, Е.И. Дулимова. – Ростов на Дону, 1998. – С. 39-43.
27. Ульянов И. Казачество в первые дни революции. 1917-февраль 1920 г. / И. Ульянов. – М., 1920. – 62 с.
28. Футорянский Л.И. Казачество в период гражданской войны // Казачество в Октябрьской революции и гражданской войне / Л.И. Футорянский. – Черкесск, 1984. – С. 54-58.

29. Чернопицкий П.Г. О судьбах казачества в советский период / П.Г. Чернопицкий // Проблемы истории казачества XVI-XX вв. / Отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов. – Ростов на Дону: Изд-во Ростовского ун-та, 1995. – С. 164-167.
30. Чернопицкий П.Г. Советская власть и казачество... // Проблемы казачьего возрождения: Сб. науч. ст. Отв. ред. д-р ист. наук А.И. Козлов. – Ростов на Дону: НМЦ «Логос», 1996. – Ч.2. – С. 81-88.
31. Янчевский Н.Л. Гражданская борьба на Северном Кавказе / Н.Л. Янчевский. – Ростов на Дону, 1927. – 248 с.
32. Янчевский Н.Л. Разрушение легенды о казачестве / Н.Л. Янчевский. – Ростов на Дону, 1931. – 129 с.

REFERENCES

1. Berz L.I. Geroicheskiye gody. Oktyabrskaya revolyutsiya i grazhdanskaya voyna na Donu: Istoricheskiy ocherk / L.I. Berz, K.A. Khmelevskiy. – Rostov na Donu, 1964. – 175 s.
2. Borba za vlast Sovetov na Donu. – Rostov na Donu, 1957. – 281 s.
3. Bryzgalova I.G. Razrabotka zemskogo samoupravleniya v kazachikh rayonakh Dona, Kubani i Tereka posle fevralya 1917 g. Problemy kazachyego vozrozhdeniya: Sb. nauch. statey / I.G. Bryzgalova; [otv. red. A.I. Kozlov]. – Ch. 2. – Rostov na Donu, 1996. – S. 54-69.
4. Venkov A.V. Donskoye kazachestvo v grazhdanskoy voyne / A.V. Venkov; [otv. red. d-r ist.nauk A.I. Kozlov]. – Rostov na Donu: Izd-vo Rost.un-ta, 1992. – 286 s.
5. Danilov V. Vvedeniye / V. Danilov, N. Tarkhova // Filipp Mironov (Tikhyy Don v 1917-1921 gg.). Dokumenty i materialy. – M., 1997. – 384 s.
6. Dekrety Sovetskoj vlasti. T. 1. – M., 1957. – 184 s.
7. Donetskiy M. Donskoye kazachestvo / M. Donetskiy. – Rostov na Donu, 1926. – 149 s.
8. Za vlast Sovetov. Sb. vosp. P. Chkalov. – M., 1957. – S. 145-167.
9. Zvezdova N.V. Problema vlasti na Donu. V chem ona sostoyala i kak byla razreshena v 1917 g.? Donskaya istoriya v voprosakh i otvetakh / N.V. Zvezdova; [pod red. Ye.I. Dulimova i S.A. Kislitsyna]. – Rostov na Donu, 1997. – T.1. – S. 180-185.
10. Zemlya v sudbakh donskogo kazaka: Sobraniye istoriko-pravovykh aktov. 1704-1919 gg. / Sost. N. Korshikov. – Rostov na Donu, 1998. – 345 s.
11. Ivanova N.A. Kazachestvo v sostave naseleniya Rossii (konets XIX – nachalo XX vv.) / N.A. Ivanova, V.P. Zheltova // Tezisy dokladov mezhd. nauchn. konf. «Kazachestvo v istorii Rossii». – Krasnodar, 1993. – S. 55-58.
12. Kazachiy Don: ocherki istorii / Nauch. red. A.P. Skorik. – Rostov na Donu, 1995. – Ch. 1. – 317 s.
13. Kiriyenko Yu.K. Revolyutsiya i donskoye kazachestvo (fevral-oktyabr 1917 g.) / Yu.K. Kiriyenko; [otv. red. A.I. Kozlov]. – Rostov na Donu, 1988. – 253 s.
14. Kozhanov A.P. O vozrozhdenii kazachestva. Problemy kazachyego vozrozhdeniya: Sb. nauch. st. / A.P. Kozhanov; [otv. red. d-r ist. nauk A.I. Kozlov]. – Rostov na Donu: Logos, 1996. – Ch. 1. – S. 42-45.
15. Kozlov A.I. Aktualnost problem istorii kazachestva. Problemy istorii kazachestva XVI-XX vv. / Otв. red. d-r ist. nauk A.I. Kozlov. – Rostov na Donu: Izd-vo Rost. un-ta, 1995. – S. 4-19.
16. Kozlov A.I. Na istoricheskom povorote / A.I. Kozlov. – Rostov na Donu, 1977. – 283 s.
17. Kozlov A.I. Sotsialno-ekonomicheskiye, politicheskiye otnosheniya i klassovaya borba na yugo-vostoke Yevropeyskoj Rossii nakanune Oktyabrya: avtoref. dis. ... d-ra ist. nauk / A.I. Kozlov. – Rostov na Donu, 1978. – 52 s.
18. Kondrashenko O.V. Osobennosti politicheskogo razvitiya Vsevelikogo Voyska Donskogo v 1918 g. Problemy kazachyego vozrozhdeniya: Sb. nauch. st. / O.V. Kondrashenko; [otv. red. d-r ist.nauk A.I. Kozlov]. – Rostov na Donu: NMTs «Logos», 1996. – S. 65-70.

19. Korolev V.N. Donskiye kazachi traditsii: ot kakogo nasledstva my otkazalis... Problemy istorii kazachestva XVI-XX vv. / V.N. Korolev; [otv. red. d-r ist. nauk A.I. Kozlov]. – Rostov na Donu: Izd-vo Rost. un-ta, 1995. – S. 169-171.
20. Kurayev V.D. K voprosu o vrozozhdenii kazachestva... Problemy kazachyego vrozozhdeniya: Sb.nauch.st. / V.D. Kurayev; [otv. red. d-r ist. nauk A.I. Kozlov]. – Rostov na Donu: NMTs «Logos», 1996. – Ch. 1. – S. 34-41.
21. Losev Ye.F. Mironov / Ye.F. Losev. – M.: Molodaya gvardiya, 1991. – 430 s.
22. Merfi A.B. O donskom vosstanii v marte – iyune 1919 g. Vrozozhdeniye kazachestva: istoriya i sovremennost: Materialy k V Vserossiyskoy (mezhdunarodnoy) nauchnoy konferentsii / A.B. Merfi. – Novocherkassk, 1994. – S. 81-85.
23. Narody Rossii. Entsiklopediya. – M., 1994. – 467 s.
24. Safonov D.A. Kazachestvo v revolyutsii i grazhdanskoj vojne 1917-1922 / D.A. Safonov // Mir istorii. – M., 2001. – № 6. – S. 5-19.
25. Sovetskaya derevnya glazami VChK-OGPU-NKVD. 1918-1939. Dok-ty i mat-ly. V 4-kh tt. – T. 1: 1918–1922 gg.). – M., 1998. – 604 s.
26. Trut V.P. Vysshie organy kazachyego upravleniya na Donu vesnoy-letom 1917 g. / V.P. Trut // Problemy pravovogo i politicheskogo regulirovaniya kazachyego dvizheniya: istoriya i sovremennost / Pod red. V.F. Khizhnyakova, Ye.I. Dulimova. – Rostov na Donu, 1998. – S. 39-43.
27. Ulyanov I. Kazachestvo v pervyye dni revolyutsii. 1917-fevral 1920 g. / I. Ulyanov. – M., 1920. – 62 s.
28. Futoryanskiy L.I. Kazachestvo v period grazhdanskoj vojny // Kazachestvo v Oktyabrskoj revolyutsii i grazhdanskoj vojne / L.I. Futoryanskiy. – Cherkessk, 1984. – S. 54-58.
29. Chernopitskiy P.G. O sudbakh kazachestva v sovetskiy period / P.G. Chernopitskiy // Problemy istorii kazachestva XVI-XX vv. / Otv. red. d-r ist. nauk A.I. Kozlov. – Rostov na Donu: Izd-vo Rostovskogo un-ta, 1995. – S. 164-167.
30. Chernopitskiy P.G. Sovetskaya vlast i kazachestvo... // Problemy kazachyego vrozozhdeniya: Sb. nauch. st. Otv. red. d-r ist. nauk A.I. Kozlov. – Rostov na Donu: NMTs «Logos», 1996. – Ch. 2. – S. 81-88.
31. Yanchevskiy N.L. Grazhdanskaya borba na Severnom Kavkaze / N.L. Yanchevskiy. – Rostov na Donu, 1927. – 248 s.
32. Yanchevskiy N.L. Razrusheniye legendy o kazachestve / N.L. Yanchevskiy. – Rostov na Donu, 1931. – 129 s.

Лысенко А. «Путь в революцию» Филиппа Кузьмича Миронова.

В статье, на основе комплекса привлечённых источников и литературы, предпринята попытка исследовать причины перехода на сторону советской власти одного из известных донских командиров П.К. Миронова. Можно прийти к выводу, что проблематичность его пребывания в должности одного из командиров «красного» донского казачества была прямо связана со значительным авторитетом на Дону и позицией председателя Реввоенсовета Л. Троцкого. Исследованы некоторые факты из личной жизни опального красного командира.

Цель исследования состоит в том, чтобы на основе изучения научных публикаций сделать комплексный анализ, выяснить концептуальную направленность этого пласта информации. Статья написана в русле современных подходов к анализу историографических источников и базируется на принципах историзма, объективности, системности, плюрализма. Учитывая специфику исследования, в процессе его подготовки использованы общенаучные методы (анализа и синтеза), исторические (проблемно-хронологический), а также междисциплинарные социоисторические и военно-исторические.

Ключевые слова: *Донской округ, казачий полк, красный командир, войсковой старшина, казачий круг.*

Lysenko A Philip Kuzmovich Mironov's «The way to the revolution».

On the basis of the complex sources and literature an attempt to explore the reasons for defecting to the Soviet power by one of the famous Don Commanders P.K. Mironov has been made. One can conclude that the problematic of his term as one of the commanders of the «red» Don Cossacks was directly associated with L. Trotsky's considerable authority and his position as a Chairman of the Revolutionary Military Council. Certain facts of private life of the red disgraced commander were investigated. Some facts from a disgraced red commander's private life were investigated.

The purpose of the study is the fact that by studying of publications to make a comprehensive analysis, clarify the conceptual orientation of this layer of information. The article is written in the tideway of modern approaches to the analysis of historiographical sources and is based on the principles of historicism, objectivity, consistency, pluralism. Taking into consideration the specifics of the study, during its preparation general scientific methods (analysis and synthesis), historical (problem-chronological) and interdisciplinary methods (socio-historical, medical and military-historical) were used.

Keywords: *Don District, Cossack regiment, a red commander, military officers, a Cossack circle.*

Одержано 20.02.2014.